

**Razantně se
mění systém vývozu
odpadkových košů**
► **strana 2**

**Program
plzeňských oslav
vzniku republiky**
► **strana 4**

**Holky a kluci,
jak se máte?**
► **strana 7**

Nová sportovní hala pro 20. ZŠ

Investici ve výši 47 milionů korun hradilo město, hala skvěle doplňuje sportovní infrastrukturu

Ideální hodiny tělocviku už mohou mít žáci 20. základní školy v Brojově ulici na Slovanech. S novým školním rokem na ně čekala nová sportovní hala, jejíž výstavba si vyžádala investici ve výši 47 milionů korun včetně DPH. Po vyučování bude sloužit sportovním klubům i veřejnosti. Nová hala je dalším příspěvkem města Plzně k rozšíření sportovní infrastruktury a vedení dětí a mládeže k pravidelnému pohybu.

Podle ředitele školy **Zdeňka Kreidla** je hala velkým přínosem pro rozvoj sportovních a tělovýchovných aktivit v době vyučování, ale také pro volnočasové aktivity sportovních klubů, se kterými škola aktivně spolupracuje. „Nová tělocvična podporuje a doplňuje myšlenku, se kterou sportovní areál u školy vznikl. Tou je, aby se žáci nemuseli přepravovat po městě na různá sportoviště, ale aby sport přišel za nimi do školy. Jsem přesvědčen, že pohled do rozesmátých a spokojených tváří sportujících dětí bude dostatečným potvrzením, že tělocvična je na správném místě a v dobrých rukou,“ řekl Zdeněk Kreidl. Dodal, že zájem o využití ze strany sportovních klubů i veřejnosti byl značný a v tuto chvíli je kapacita zcela zaplněna. Hala je bezbariérová. Splňuje potřebné parametry, aby se v ní mohly konat celostátní mládežnické soutěže v basketbalu a volejbalu. Součástí projektu byla také úprava chodníků a okolí tělocvičny včetně parkových úprav, mimo jiné zde bylo vysazeno 9 stromů.

Výstavbu financovalo město Plzeň. Projekt a jeho realizaci měl na starosti Odbor investic Magistrátu města Plzně.

Jako první si novou tělocvičnu při zářijovém slavnostním otevření vyzkoušeli členové Taneční školy Spirit DANCE, kterou navštěvují žáci 20. ZŠ i dalších plzeňských škol.

Foto: Martin Pecuch

Velitel Jan Beran: Vrátili jsme potok do koryta

Hasiči z Plzně i kraje vyrazili na pomoc do povodněmi zasaženého Jeseníku

Profesionální i dobrovolní hasiči z Plzně a Plzeňského kraje pomáhají v Jeseníku a okolí odstraňovat následky povodní. Jako první tam v neděli 14. září vyjelo i s technikou sedmnáct profesionálních hasičů. Uklízeli a opravovali silnice, stavěli provizorní lávky, starali se o zásobování a také vrátili potok do jeho původního koryta. Velel jim nadporučík **Jan Beran** (na snímku), jinak velitel stanice Plzeň-střed.

Jak vzniklo rozhodnutí, že pojedete ještě v době, kdy povodeň kulminovala, do Jeseníku?

Na základě celostátní koordinace požádal Olomoucký kraj o pomoc generální ředitelství Hasičského záchranného sboru (HZS). To se obrátilo na HZS Plzeňského kraje s žádostí o vyslání odřadu, tedy čtyř družstev, velitele a potřebné techniky. Celkem nás jelo sedmnáct, jedno družstvo z Domažlic, jedno z Tachova a dvě z Plzně. Vezli jsme s sebou tři cisterny, záchranné čluny, kontejner a v něm čerpadla, motorové pily, lopaty, košťata či čistící prostředky. V neděli 14. září jsme v koloně vyrazili směr Olomouc a cestou bylo upřesněno, že se máme hlásit na štábu ve městě Jeseníku.

Byla to náročná cesta?

Myslím, že cesta postiženými oblastmi byla celkem v pohodě na to, jak zničené komunikace tam byly. Vracet jsme se museli jen jednou. Poslední kilometry jsme jeli hodně pomalu, kontrolovali jsme komunikace, případně mosty, zda je vůbec možné přes ně s naší těžkou technikou projet. Silnice byly podemlelé, mosty mohly mít narušenou statiku. Znamenalo to, že jako první jelo lehké velitelské vozidlo, když se nám nějaký úsek nezdařil, třeba proto, že na něm byla navalená zemina nebo někde chyběl kus asfaltu, vystoupili jsme, úsek prošli a kontrolovali. Od Šumperka jsme možná více šli, než jeli.

Když jste dorazili na místo, tak voda ještě kulminovala?

To už voda opadala, ale bylo to velmi krátce poté, co povodeň dosáhla vrcholu. Nahlásili jsme náš počet a techniku, s níž jsme přijeli, na hasičské stanici v Jeseníku, kde sídlil štáb velitele zásahu. Přidělili nám ubytování i místa, kde máme pomáhat s tím, že v pondělí ráno v 7 hodin budeme nastoupení na místě.

Co jste měli za úkoly?

Prolínaly se nám činnosti záchranné a likvidační, i když ty převažovaly. Důležitá byla spolupráce mezi veliteli jednotlivých družstev, mnou jako velitelem plzeňského odřadu, styčnými důstojníky, kteří měli znalost prostředí, a starosty obcí. Měli zmapovaný

terén, věděli, kde je co potřeba, zda třeba ještě není nutné evakuovat nějaké osoby nebo zvířata. My jsme především čistili silnice, na nichž bylo hodně popadaného dřeva a dělali jejich provizorní opravy, aby po nich následně mohla jezdit technika a zásobování. Kontrolovali jsme stav zaplavených nemovitostí, pomáhali jsme s nakládáním a rozvážkou pití a jídla. Zajistili jsme evakuování tří osob v České Vsi a vyjízďeli jsme v noci k záchraně do Písečné, kde měl být muž s diabetem, který neměl inzulin. Dojeli jsme za ním, zkontrolovali ho, domluvili se s jeho sousedy i rodinou na případné další pomoci. A taky jsme v obci Skorošice vrátili potok do jeho původního koryta.

Pokračování na straně 3.

Razantně se mění systém vývozu odpadkových košů

Po Plzni rotují svozové vozy, koše vyvážejí dle potřeby

Čistá Plzeň razantně změnila systém vývozu odpadkových košů. Zatímco do 30. září je vyvážela podle předem stanovené frekvence bez ohledu na to, zda byly či nebyly plné, nově od 1. října rotují po lokalitách svozová vozidla. Vykonávají práci dle aktuální potřeby v rozsahu celé směny, tedy každý pracovní den po dobu 8,5 hodiny, v nejužším centru pak ve všední den i o víkendech ve dvou směnách. Místo zhruba 104 tisíc výsypů košů za kvartál ze všech 2444 nádob na území Plzně městská firma nyní odhadem za stejný časový úsek udělá výsypů 218 tisíc. Cílem změny je zvýšit čistotu ve městě a zajistit, aby koše nepřetékaly.

Podle ředitele Čisté Plzně **Otakara Horáka** mezi další výhody nové koncepce patří zkrácení času mezi výsypy, díky místní znalosti Čistá Plzeň přednostně vyřeší chronicky přetížená místa, dokáže také operativně využít vozidlo rychlé reakce při nenadálém přetížení v některé z oblastí a podobně. „Hlavním komunikačním koridorům, tedy nádobám podél linek MHD, budeme navíc věnovat zvýšenou péči s přednostním vysypáváním,“ dopl-

Tato svozová vozidla budou po celý den rotovat v jednotlivých plzeňských lokalitách a zajišťovat výsyp odpadkových košů. Foto: Martin Pecuch

nil Otakar Horák. V souvislosti se změnou Čistá Plzeň rozšíří také službu dispečinku včetně víkendů a svátků od 8:00 do 20:00 hodin. Nový systém by měl být kompletně funkční nejpozději do konce roku 2024. Změna si vyžádá zvýšení nákladů o zhruba 13 milionů korun.

Nová koncepce zahrnuje rozdělení města do 6 svozových oblastí: rajón K1 zahrnu-

je Severní Předměstí, K2 oblast městských obvodů 2 a 8, K3 Bory a území obvodů 6 a 10, K4 čtvrtý obvod a Bílou Horu, K 5 Skvrňany a obvody č. 5, 7 a 9. V těchto pěti rajonech Čistá Plzeň zajišťuje svozy denně včetně víkendů a svátků po celou 8,5hodinovou směnu. V rajónu označeném jako K0, tedy v centru, mají každý den fungovat směny dvě.

Jmenuji se Born a jsem takin čínský

Vzácný horský kopytník takin čínský je chován jen v několika málo zoologických zahradách na celém světě. Objeven byl až roku 1950, v Plzni je pár takinů čínských chován od roku 2021 a letos v červnu se jim narodil potomek. Pokřtěn byl v září, jmenuje se Born. Takin je rohatý sudokopytník z příbuzenstva kamzíků, ovcí a turů. Foto: Kateřina Misíková

Stavbou roku je vnitroblok v Manětínské

Titulem Stavba roku Plzeňského kraje za rok 2023 se může od září chlubit vnitroblok v Manětínské ulici. Titul získal za nápaditý, ve formě jednoduchý, a přesto funkční návrh objektu kavárny doplněný o sportovní a komunitní plochy. Jeho oblíbenost u obyvatel této lokality dokazuje, že se jedná o skvělý a následováný počín v revitalizaci panelových sídlišť. Mezi další oceněné stavby, jejichž investorem či spoluinvestorem je město Plzeň patří železniční uzel Lobzy – Koterov (cena Svazu podnikatelů ve stavebnictví), Brána do Borského parku (čestné uznání poroty). Cenu primátora města Plzně získala revitalizace Národopisného muzea Plzeňska (investor Západočeské muzeum v Plzni).

Revitalizace vnitrobloku v Manětínské ulici získala titul Stavba roku Plzeňského kraje. Foto: archiv pořadatele

V Klatovské 19 budou zážitkové expozice o osvobození Plzně

Město Plzeň spustilo v úterý 17. září 2024 rozsáhlou rekonstrukci budovy na Klatovské třídě 19. Během dvou let se promění v zážitkové muzeum, kam by měli za poznáním historie mířit Plzeňané a návštěvníci západočeské metropole. Celkem bude investováno cca 210 milionů korun včetně DPH.

Kromě rozsáhlé rekonstrukce třípodlažního objektu bude provedena také přístavba ve dvoře budovy. Do ní bude umístěno foyer. Dvůr je zároveň navržen tak, aby v něm mohl být umístěn třicetitonový tank Sherman, který je symbolem osvobození Plzně americkou armádou v květnu 1945 a městu ho daroval vnuk generála Pattona, a aby také mohl sloužit jako auditorium pro konání různých akcí. Kromě stavebních odborníků budou na Klatovské 19 pracovat i restaurátoři. Bude jim svěřen Loosův interiér v prvním patře, který ještě nikdy restaurován nebyl. Projekt má na starosti Odbor investic Magistrátu města Plzně. Autorem rekonstrukce, přístavby i restaurování Loosových interiérů je architekt Ludvík Grym.

Příprava expozic v Klatovské 19 je úkolem pro městskou příspěvkovou organizaci Plzeň-TURISMUS. Připravuje zážitkovou expozici osvobození Plzně a západních Čech, která bude mapovat události roku 1945 od dubnového bombardování města přes Plzeňské povstání až po příjezd spojeneckých vojsk do Plzně. Její součástí bude již zmíněný Loosův interiér, v němž byla stvrzena německá kapitulace. Atmosféru roku 1945 návštěvníkům expozice zprostředkují jak multimediální projekce tvořené audio a videozáznamy, tak cenné exponáty, které jsou přímými svědky historických událostí. V neposlední řadě má expozice vzdát hold americkým vojákům, kteří se do Plzně vraceli jako váleční veteráni na Slavnosti svobody.

Na rekonstrukci město Plzeň získalo prostřednictvím ITI (Integrované územní investice) dotaci ve výši 54,4 milionu korun z evropského programu IROP (Integrovaného regionálního operačního programu).

V září byla zahájena rozsáhlá rekonstrukce Klatovské 19, v níž bude umístěna interaktivní expozice o osvobození Plzně. Foto: Martin Pecuch

Unikátní tribuna pro atlety

Město Plzeň zahájilo stavbu východní tribuny na atletickém stadionu ve Vejprnické ulici ve Skvrňanech. Díky unikátní stavbě, jejíž součástí je náběhový kopec na střeše, jediný svého druhu v České republice, získají sportovci nové tréninkové plochy, šatny, cvičební sál, sociální i relaxační zázemí a také se rozšíří prostor pro diváky a pro parkování. Stavba vyjde na více než 132 milionů korun včetně DPH a na starost ji má Odbor správy infrastruktury Magistrátu města Plzně. Hotovo by mělo být na podzim 2025. Podle sportovního ředitele AK Škoda Plzeň **Michala Černého** je stadion maximálně vytížený, a proto rozšíření potřebuje. Využívají ho nejen členové klubu, ale také základní a střední školy, pedagogická fakulta nebo policisté a hasiči ke svým tréninkům a sportovním kláním. Klub tam rovněž pravidelně pořádá nejvyšší atletické soutěže, jako je mistrovství republiky nebo extraliga. „Klub se začal výrazně rozrůstat zhruba před čtyřmi lety a to už nám bylo jasné, že bude potřeba zázemí rozšířit. Město Plzeň areál pravidelně vylepšuje a stavba východní tribuny je pro nás dalším milníkem. Díky tomu budou mít kvalitní přípravu jak vrcholoví atleti, tak ti nejmenší sportovci,“ sdělil Michal Černý. V přízemí nové tribuny vznikne testovací místnost, dlouhý cvičební sál a osm šaten včetně sociálního zařízení. První patro bude využito jako tréninková tartanová čtyřdráha o délce 60 metrů s doběhy na obou stranách. Celková délka tréninkového prostoru je necelých 75 metrů. Oblouková střecha tribuny pak bude využita jako atypický běžecký prostor s proměnnými sklony terénu, v jejím středu vzniknou tři tartanové dráhy o celkové délce cca 125 metrů a v severní části speciální tréninkové schody. Na části střechy bude vysazena zeleň.

Na Atletickém stadionu města Plzně začala výstavba východní tribuny. Foto: Martin Pecuch

Městská policie má služebnu na hlavním nádraží

Městská policie Plzeň v září otevřela novou služební místnost na hlavním vlakovém nádraží v Plzni, která přispěje k bezpečnosti a pořádku v oblasti nádraží a jeho okolí. Toto nové zázemí umožní občanům snadný přístup k městské policii prostřednictvím speciálního interkomu, který je přímo propojen s operačním oddělením. Díky tomu bude možné rychle nahlásit jakoukoliv událost či neobvyklou situaci, která se odehraje na nádraží nebo v jeho blízkém okolí.

O kurzy češtiny byl zájem

Výuka byla zaměřena na slovní zásobu a gramatiku

Tři desetidenní běhy letních intenzivních kurzů češtiny pro děti ukrajinských válečných uprchlíků uspořádal v letošním roce Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně, který má s pořádáním jazykových kurzů dlouholeté zkušenosti. Kurzy jsou součástí Projektu integrace držitelů dočasné ochrany v Plzni 2024 a jsou financovány z dotace Ministerstva vnitra ČR, projekt letos částečně podpořil také Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

Kurzy se konaly o letních prázdninách a zúčastnilo se jich celkem 60 dětí. Výuka byla zaměřena především na zlepšení slovní zásoby a českou gramatiku. Zároveň měly děti možnost probrat s lektory konkrétní problémy, které s češtinou mají.

Ačkoliv již uplynuly více než dva roky od vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině, stále přicházejí noví uprchlíci a zájem o kurzy českého jazyka pořádá odborem sociálních služeb byl i letos opět obrovský. „Obzvláště pro některé

děti byla možnost zúčastnit se kurzu češtiny zásadní, protože přišly do České republiky v nedávné době a mohly se tak alespoň částečně připravit na vstup do českého školského systému a navázat první kontakty se svými vrstevníky. Jsme velmi rádi, že jim můžeme tímto způsobem pomoci pochopit základy českého jazyka, které budou potřebovat, až nastoupí do školních lavic,“ uvedl **Lukáš Mařan**, vedoucí Odboru sociálních služeb Magistrátu města Plzně.

Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně pořádá o letních prázdninách kurzy češtiny pro děti cizinců. Foto: Martin Pecuch

Do křimické školky může chodit více dětí

Mateřská škola ve Vochovské ulici v Plzni Křimicích se dočkala rozšíření. Díky nové nástavbě vznikla další třída, klubovna nebo zázemí pro zaměstnance. Stavební práce trvaly přibližně rok. Od nového školního roku už slouží dětem. Projekt je důkazem spolupráce mezi městem a obvodem.

Nástavba (na snímku) byla postavena na přízemní budově stávající školky. Vedle nové třídy a klubovny v patře vznikly také prostory pro pedagogický personál, tedy ředitelna, kanceláře a sborovna. Dále kuchyňka a přípravná jídel s výtahem a soci-

ální zázemí, technická místnost nebo sklad. Součástí stavby byly také úpravy podlah, omítek a osvětlení v přízemí a doplnění osobního a jídelního výtahu.

Díky novým prostorám, které nástavbou vznikly, už křimickou mateřinku netrápí nedostačující kapacita. Navýšily kapacitu školky o místa pro dalších 24 dětí.

Náklady ve výši 21,4 milionu korun bez DPH financovalo město Plzeň, přičemž část byla hrazena z programu IROP 2021–2027, prostřednictvím nástroje ITI Plzeňské aglomerace. Městský obvod Plzeň-Křimice pak tuto akci zainvestoval zaplacením projektové dokumentace a šesti miliony korun na samotnou nástavbu. Další dva miliony pátý obvod stálo dovybavení tříd a opravy stávající budovy.

Velitel Jan Beran: Vrátili jsme potok do koryta

Pokračování ze strany 1.

Co se stalo?

Stříbrný potok ve Skorošicích poté, co voda opadla, se posunul asi o osmdesát metrů. Vytvořil si nové koryto, které vedlo centrem obce, takže byla naprosto zničená komunikace i veškeré sítě, voda protékala domy. Nebyla možná dopravní obslužnost. Po konzultaci s odborníkem z Armády České republiky, která také byla na místě, jsme ve spolupráci s místním bagristou a za použití naší techniky přehradili část toku a vyčistili původní koryto, aby se potok vrátil zpět. Také jsme postavili provizorní lávky. Tady bylo velmi dobře vidět, že pomoc má smysl. Za tři dny se nám podařilo obec zprůjezdnit.

Kolik hodin denně jste pracovali?

Dvanáct, ráno od sedmi do večera do sedmi. Tak to bylo v případě likvidačních prací, pokud šlo o záchranné práce, vyrazili jsme i v noci.

Jaké bylo vaše ubytování?

Část nás bydlela v jednom lázeňském objektu v Lipové, byla tam elektrina, mohli jsme být ve spojení s naším plzeňským ředitelstvem, tekla tam alespoň studená voda a byla tam kuchyňka. Tachovské družstvo bylo ubytované na Vidnavě za podobných podmínek. Ti, kteří byli ubytováni v Mikulovicích, spali v provizoriu na lehátkách v kině. Takže na jednu noc, aby se mohli vysprchovat a vyspat na pořádných postelích, byli staženi do Lipové. Pořádný odpočinek je důležitý, nelze jet čtyři dny v kuse, je potřeba, aby tělo bylo odpočaté a hlava přemýšlela.

Nechyběli jste v Plzeňském kraji?

Na každé hasičské stanici jsou stanoveny maximální a minimální stavy, aby služba nebyla narušena. Ti, kdo vyrazili do zaplavených oblastí, se hlásili dobrovolně. Je to naše práce. Přijde-li požadavek, kolik má z dané stanice jet lidí, nikdy není problém daný počet naplnit. Kluci jet chtějí, je to

V obci Vápenná hasiči z Plzeňska odklízeli traverzy po strženém mostu.

Web Plzně je přehlednější pro seniory a občany s handicapem

Zjednodušené zobrazení svých webových stránek spustilo v září město Plzeň. Uzpůsobením webu www.plzen.eu myslí na starší občany a osoby s handicapem, pro které může být složité se v klasickém zobrazení orientovat. Obsah městského portálu zůstává stejný, po přepnutí tlačítkem umístěným v horní části hlavní stránky se změní jen grafická podoba. Je jednodušší a přehlednější, snazší pro orientaci. Nabízí také funkci čtení textu nahlas, která nově doplnila i standardní zobrazení městského webu. Za novinkou stojí Správa informačních technologií města Plzně (SITMP). V čem se liší zjednodušené zobrazení webových stránek od toho klasického, vysvětlil ředitel SITMP **Luděk Šantora**: „Toto ‚bezbariérové‘ zobrazení potlačuje grafickou podobu webu. Obrázky návštěvníka neruší, zbytečně neupoutávají jeho pozornost. Stránka nevybízí k žádné interaktivitě, není zde rozbalovací menu, které by mohlo člověka zaskočit. Stejný obsah je tady rozdělen a abecedně seřazen do jednoduchých kapitol, které návštěvníka přímočaře vedou k tomu, co na webu hledá. Každá podstránka pak obsahuje barevně odlišené tlačítko pro návrat na hlavní stranu.“ Především pro osoby se zrakovým handicapem je určena možnost změnit velikost písma nebo funkce čtení textu nahlas, která převádí textový výstup na řeč. Tuto novinku spustila SITMP i pro standardní zobrazení webu www.plzen.eu. Pokud by se někdo ani v tomto jednoduchém zobrazení webových stránek neorientoval, je v každém zápatí zřetelně uvedeno telefonní číslo na Kontaktní centrum města Plzně, kde mu operátorky poradí nebo vyhledají požadovanou informaci.

Ledovec pořádá Dny pro duševní zdraví

Dny pro duševní zdraví pořádá nezisková organizace Ledovec v Moving Station na Jižním Předměstí od 7. do 11. října. Vedle přednášek a workshopů je připravena třeba tematicky zaměřená performance s prvky vzdušné akrobacie, koncert, pubkvíz a další kulturní společenský program. „Například chceme za účasti terapeutů z Plzeňska přiblížit, jak sezení s terapeutem probíhá. Povídat si budeme i o tom, jak se liší různé směry terapie a jak si terapeuta vybrat,“ přiblížil některé body programu ředitel Ledovce Petr Moravec. Podle něj bude prostor i pro setkání s lidmi, kteří své vlastní zotavení z duševního onemocnění žijí, nebo mají s nemocí zkušenost z pozice pečujícího. Dodal, že dále je například pro rodiče i další blízké připravené setkání s názvem Sebeobětování není řešení. Konat se bude talk show, na niž pozvání přijali lidé, kteří budou otevřeně hovořit o tom, jak se žije s duševním onemocněním, s jakými reakcemi okolí se setkávají, co jim pomáhá a co je sráží. Cílem je otevřít téma duševního zdraví, resp. duševních nemocí ve veřejném prostoru a pokusit se nabourat stigma, které se na ně váže. Více na www.ledovec.cz/dpdz.

Školní výbava a pomůcky pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin

Město Plzeň prostřednictvím svého Odboru sociálních služeb opět zajistilo školní výbavu pro plzeňské děti ze sociálně znevýhodněných rodin, které bydlí nebo navštěvují základní školy na území Plzně. Projekt **Přímá podpora sociálně potřebných rodin s dětmi – žáky základních škol** funguje už více než deset let. Školní potřeby na konci prázdnin dostalo více než tři sta dětí. Do projektu už druhým rokem byli zapojeni také předškoláci, letos jich bylo 26. „Vybavujeme především prvňáčky z rodin, které potřebují pomoci. Může jít například o děti samoživitelů či o školáky z rodin s více dětmi, které mají problémy sehnat dostatek financí na nákup školních potřeb. Nechceme, aby si rodiče brali půjčky, které by pak mohli mít problém splácet. Díky naší pomoci mohou děti z rodin, které se ocitly v ekonomické nouzi, mít kvalitní školní výbavu, podobnou, jakou mají jejich vrstevníci. Necítí se tak hned od samého začátku ve škole stigmatizováni,“ vysvětlila vedoucí oddělení Pomáhající Plzeň Odboru sociálních služeb Lucie Hovorková. Podpora směřovala do plzeňských rodin, s jejichž vytipováním pomohly městské obvody a neziskové organizace.

28. říjen 2024

Plzeňské oslavy vzniku republiky

plzen28rijen.eu

Město **Plzeň**

28 Zvýhodněné vstupné 28 Kč **X Z** Děti do 3 / 6 / 15 let vstup zdarma **Z** Vstup zdarma **max. XX** Kapacita ve skupině
X Zákaz vstupu dětem do 3 / 12 let **XX cm** Děti do 110 / 140 cm zdarma **28 %** **Sleva 28 % ze standardního vstupného**

Plzeňská radnice / náměstí Republiky 1
9.00, 9.30, 10.00, 10.30, 11.30 / komentované prohlídky
Prodej vstupenek na www.plzenskavstupenka.cz
a v turistickém informačním centru od 7. 10. od 9 hod.
max. 25 **28**

Prohlídky Loosových interiérů / Klatovská 10
9.15, 11.00, 12.45, 14.30 / komentované prohlídky bytu
Voglových a Krausových
Prodej vstupenek na www.goout.net a v turistickém informačním
centru od 7. 10. od 9 hod. Objekty nejsou bezbariérové!
28 % **max. 15** **12**

Divadlo J. K. Tyla
Velké divadlo / Smetanovy sady 16
10.00, 11.00, 12.00 / komentované prohlídky
Nové divadlo / Palackého náměstí 30
9.00, 11.00, 13.00 / komentované prohlídky
Prodej vstupenek od 7. 10. od 10 hod. v pokladně předprodeje
DJKT, Smetanovy sady 16.
28 **max. 25**

Divadlo Alfa / Rokycanská 7
14.00, 15.30 / Chcete Smetanu?
představení pro děti od 10 let
Prodej vstupenek na www.plzenskavstupenka.cz
od 7. 10. od 9 hod.
28

Moving Station / Koperníkova 56
19.00 / **Jak se vede Česko, Slovensko?** — veřejná diskuse
s osobnostmi ze světa kultury a publicistiky na aktuální témata
u nás a na Slovensku. Více informací na www.johancentrum.cz.
28

Katedrála sv. Bartoloměje / náměstí Republiky
10.00—18.00 / individuální prohlídka
Z

Věž katedrály sv. Bartoloměje / náměstí Republiky
10.00—18.00 / individuální prohlídka, poslední vstup v 17.30
28 **6 Z** **max. 30**

Velká synagoga / sady Pětatřicátníků 11
10.00—17.00 / individuální prohlídka sálu a galerie
(expozice Tady žili židé)
28 **140 cm**

Stará synagoga / vnitroblok Smetanovy sady 5
10.00—17.00 / individuální prohlídka sálu a galerie
(expozice Židovské tradice a zvyky)
Platba pouze v hotovosti.
28 **140 cm**

Korandův sbor Českobratrské církve evangelické
Anglické nábřeží 13
11.00, 14.00 / komentované prohlídky s výkladem historie
a současnosti Korandova sboru
Z

Patton Memorial Pilsen / Pobřežní 10 (KD Peklo)
9.00—16.00
28 **6 Z**

Západočeské muzeum v Plzni / Kopeckého sady 2
10.00—18.00 / expozice nebo výstava
28

Národopisné muzeum Plzeňska / náměstí Republiky 13
10.00—18.00 / nové expozice
28

Muzeum církevního umění plzeňské diecéze / Františkánská 11
10.00—18.00
28

Muzeum loutek Plzeň / náměstí Republiky 23
10.00—18.00
28

Muzeum strašidel / náměstí Republiky 33
10.00—18.00 / Věrtel pohádek a oživlá strašidla
28

Galerie města Plzně / náměstí Republiky 40
10.00—12.00 / 12.30—18.00
Jakub Tomáš — Make up, West Point — Sólo
Z

Západočeská galerie v Plzni
10.00—18.00
výstavní síň Masné krámy / Pražská 18
výstava **Očima Franze Kafky: Mezi obrazem a jazykem**
28 **6 Z**

výstavní síň „13“ / Pražská 13
výstava **Rostislav Vaněk Extended**
28 **6 Z**

přednáškový sál ZČG / Pražská 13
Plakáty Hommage à Franz Kafka — studentské práce ateliéru
Grafický design a vizuální komunikace FDULS
Z

Semlerova rezidence / Klatovská třída 110
10.00, 11.30, 13.00, 14.30, 16.00, 17.30
komentované prohlídky
28 % **NOVINKA**

VODÁRNA PLZEŇ a. s.
9.28, 11.28, 13.28, 15.28
Exkurze do čistírny odpadních vod / Jateční 40
(sraz u vstupu)
Exkurze do úpravní vody na Homolce / Malostranská 2
(sraz před hlavním vchodem sídla společnosti)

10.30, 14.30 / **Po stopách staré vody** — komentovaná
prohlídka centrem Plzně, sraz u vodárenské věže, Pražská ul.,
průvodce Ladislav Silovský

Rezervace časových vstupenek na www.plzenskavstupenka.cz
a výdej v turistickém informačním centru od 7. 10. od 9 hod.
Z **max. 20**

Plzeňská teplárenská, a. s.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00
Exkurze do spalovny v Chotíkově (ZEVO Plzeň)
Nutná rezervace na www.zevoplzen.cz/infocentrum
od 7. 10. od 9 hod. Sraz nejpozději 10 min. před začátkem
exkurze na dolním parkovišti u vstupního turniketu do areálu.
Z **max. 10**

TechTower / Koterovská 152
9.00, 10.30, 13.00 / komentované prohlídky
Rezervace časových vstupenek na www.techtower.cz a výdej
na místě od 7. 10. od 9 hod.
Z **max. 20**

Plzeňské historické podzemí / Veleslavínova 6
10.00—18.00 / komentované prohlídky
28 % **6 Z** **3**

Pivovarské muzeum v Plzni / Veleslavínova 6
10.00—18.00 / individuální prohlídky
28 % **6 Z**
Pivovar Gambrinus / U Prazdroje 7
10.00, 13.15, 16.30 / komentované prohlídky, začátek
v Návštěvnickém centru, prohlídky nejsou bezbariérové
Prodej vstupenek na www.prazdrojvisit.cz od 7. 10. od 9 hod.
28 % **6 Z** **3**

Techmania Science Center / U Planetária 1
10.00—18.00
Zvýhodněné vstupné platí do Science Center a 3D planetária,
zvlášť se platí projekce.
Nutná rezervace na projekci, předprodej od 7. 10. od 10 hod.
na www.eshop.techmania.cz nebo na recepci v otevírací
hodiny dle www.techmania.cz.
28 **3 Z**

Zoologická a botanická zahrada města Plzně / Pod Vinicemi 9
8.00—18.00
28 %

DinoPark / Nad ZOO 1
8.00—18.00
28 %

Luftova zahrada / Za Rybárnou, Plzeň-Doudlevec
(značení z Tyršova mostu)
10.00—16.00 / individuální prohlídky
11.00, 13.00, 15.00 / komentované prohlídky
Z

Meditační zahrada / Meditační ul., Plzeň-Doudlevec
(značení z Tyršova mostu)
10.00—16.00 / individuální prohlídky
10.00, 12.00, 14.00 / komentované prohlídky
28 **140 cm**

Rozhledna Chlum / Na Klínu, Plzeň-Doubavka
Rozhledna Krkavec / Ledce 126
11.00—18.00
Z

Krašovská Aktivity centrum Plzeň / Krašovská 30
10.00—16.00 / Charitativní bazárek
16.00—17.00 / Kangoo jumps s Marinou
19.00—20.00 / Jumping s Aničkou
Registrace na recepci nebo přes e-mail recepce@krasovska.cz.
28

Oslavy 100 let připojení Doubravky a Lobez k velké Plzni
Program přináší Městský obvod Plzeň 4.

10.00 / **komentovaná procházka starou Doubravkou**
sraz v 9.45 na konečné trolejbusu č. 16
15.00 / **komentovaná prohlídka kostela sv. Jiří**
sraz v 14.45 před vstupem na hřbitov
průvodce Jan Hajšman
Z **max. 50** **NOVINKA**

10.00—13.30 / **Stopovačka pro děti Poznávěj Doubravku**
List s úkoly a odměna k vyzvednutí v Doubraveckém klubu,
Zábělská 54B od 10.00 do 13.30.
Prodej vstupenek na www.plzenskavstupenka.cz
od 7. 10. od 9 hod. Bližší informace na www.umo4.plzen.eu.
Z **NOVINKA**

14.00 / **komentovaná procházka**
Doubravka: 100 let součásti Plzně
Program přináší Pěstuj prostor, z. s.
sraz: Spolková 1, průvodce Petr Klíma
Prodej vstupenek na www.plzenskavstupenka.cz
a www.goout.net od 7. 10. od 9 hod.
Bližší informace na www.pestujprostor.cz.
Z **NOVINKA**

Okružní jízdy historickými vozy, program přináší PMDP, a. s.
11.00—16.00 **trolejbus ŠKODA 9 Tr**
nástup / výstup zastávka Goethova
10.45—16.15 **autobus ŠKODA 706 RTO a Karosa ŠM 11**
nástup / výstup zastávka Náměstí Republiky, u pasáže Slavie
Kapacita vozů omezena. Více informací na www.pmdp.cz.
15 Z

BOHEMIA SEKT, s. r. o. / Smetanova 220, Starý Plzenec
9.00—18.00 / **každých 15 minut komentované prohlídky**. Nutná
rezervace vstupenek na www.bohemiasekt.cz/navstivte-nas.
Do Bohemia Sektu se dostanete pohodlně vlakem i autobusem
z centra Plzně.
28

Hrad Radyně / Starý Plzenec
10.00—16.45 / individuální prohlídka
11.00, 14.00, 16.00 / komentované prohlídky
Rezervace na www.ic-radyne.cz.
28 **6 Z** **max. 20**

Rotunda sv. Petra a Pavla ve Starém Plzenci
13.00—16.00 / každou hodinu komentované prohlídky
Z

Doubravka: 100 let součásti Plzně / 26. 10.—3. 11.
Stezka provede zájemce čtvrtí Doubravka, která letos slaví
100 let od připojení k Plzni. Představí tamější zajímavé
osobnosti, události a místa.
Součástí stezky je **vědomostní soutěž pro děti**: hrací kartu
lze vyzvednout v turistickém informačním centru na náměstí
Republiky 41 a na Palubě Hamburk nebo v budově Úřadu
městského obvodu Plzeň 4, Mohylová 55. Po splnění úkolů
získává účastník malou odměnu.

náměstí Republiky **GASTROZONA**
10.00—19.00 / **Obří loutka Iva** (V.O.S.A. Theatre)
10.00—16.00 / prezentace Sokolské župy Plzeňské, skautů
a Českého červeného kříže
13.00 / **ŠVEJK — BEAT**
15.00 / **Koncert v barvách SeMaForu**
18.30 / slavnostní ohňostroj

náměstí T. G. Masaryka
17.00 / Slavnostní shromáždění ke 106. výročí založení
samostatného Československa
18.00 / Průvod světél (trasa: Klatovská — Smetanovy sady —
Kopeckého sady — Františkánská — náměstí Republiky)

Výstavy
Doubravecké příběhy v komiksu
Paluba Hamburk, 1. 10.—30. 11.

Symposium Jiřího Trnky — Svoboda je domov můj
Smetanovy sady, 2. 10.—30. 10.
mázhauz radnice, 5. 10.—28. 10.

Změna programu vyhrazena.

Rozhovor

Daniel Kolář: Všichni se těšíme na Evropskou ligu

Sportovní ředitel FC Viktoria Plzeň říká, že u talentovaného mladého hráče je důležitá především jeho motivace a vychovat z něj špičkového fotbalistu je dlouhodobý proces

Daniel Kolář patří mezi legendy plzeňského fotbalového klubu. Sbíral s Viktorkou mistrovské tituly, zahrál si Ligu mistrů a dnes je v pozici sportovního ředitele klubu. V exkluzivním rozhovoru pro Radniční listy prozrazuje, jak nyní prožívá zápasy, jak vypadá jeho pracovní den či na jaký zápas se nejvíce těší.

Viktorku čekají zápasy prestižní Evropské ligy se zvučnými soupeři. Jak se na tuto konfrontaci těšíte?

Těšíme se jako celý klub. Mohu mluvit za všechny – hráče, trenéry, vedení i zaměstnance. Jsme velmi rádi, že se nám podařilo postoupit do Evropské ligy, která se letos poprvé hraje novým ligovým systémem, a je to pro nás obrovská výzva a čest, že budeme její součástí. Navíc je to opět skvělá reklama pro klub, celé město i celý kraj. Viktorka je prostě na evropské mapě vidět.

Jak těžké bylo probíjet se přes letní kvalifikaci?

Utkali jsme se ve třetím předkole s ukrajinským Kryvbasem a v play off se skotskými Hearts. V obou případech kvalitní soupeři. Dnes už prostě v téhle fázi soutěže nenarazíte na jednoduché soupeře. Těší nás, že jsme všechna čtyři utkání zvládli vítězně a teď se můžeme těšit na hlavní fázi soutěže.

Co říkáte losu? Vyšel na vás Manchester (Velká Británie), Real Sociedad (San Sebastián, Španělsko), Athletic Bilbao (Španělsko), Ludogorets (Razgrad, Bulharsko), PAOK FC (Soluň, Řecko), RSC Anderlecht (Belgie), Dynamo Kyjev (Ukrajina) a Eintracht Frankfurt (Německo).

Nádherný. Celkově se utkáme s osmi týmy, zástupci německé bundesligy, dvěma španělskými týmy, porovnáme se s řeckým, ukrajinským či bulharským protivníkem. Všichni to jsou nesmírně zajímaví a atraktivní soupeři. A jako bonbónek domácí utkání s Manchesterem United, což bude skvělé i pro naše fanoušky. Přímotať v Plzni v DOOSAN Areně přivítáme světové mužstvo.

Měl jste před ním nějaké speciální přání?

Nefekl bych. Ale jsem rád, že našim fanouškům můžeme nabídnout atraktivní zápasy, je to i pro ně taková odměna.

Daniel Kolář je od roku 2022 sportovním ředitelem FC Viktoria Plzeň. Foto: archiv klubu

Navíc se Evropská liga premiérově hraje v novém ligovém modelu, tedy čtyři soupeři doma a čtyři venku.

Je to velká změna a bude to určitě zajímavé. Celkem nás místo tří čeká hned osm soupeřů. Takže podle mě dobré i pro fanoušky.

Jsou tyto zápasy velkou výzvou?

Ano, velkou. Pro celý náš tým, pro celý klub. Jsme hrdí, že jsme součástí Evropské ligy, je to zase o stupeň výše než minulá Konferenční liga, ve které jsme došli až do historického čtvrtfinále. Teď si to zkusíme v Evropské lize a o motivaci je zbytečné se bavit, ta je u každého samozřejmá.

Jak jste takové velké zápasy prožíval jako hráč?

Byl to pro mě vždy svátek. Zároveň se však musíte skvěle připravit a vydat se ze všech sil. Tak těžké zápasy vás ale posouvají, nastavují vám zrcadlo evropské špičky.

Atmosféra pohárových zápasů na každého dýchne, stadion je nabitý, hraje se znelka soutěže, je to velmi sledované.

Býváte nyní v nové roli na tribuně nervózní?

Určitě. Možná ještě víc, než když jsem stál sám na hřišti. Přeci jen z tribuny to nemám šanci nijak ovlivnit, takže nervózní jsem během zápasů opravdu hodně a dost je prožívám.

Snažíte se nyní ze své role sportovního ředitele mladším hráčům třeba radit?

Myslím, že to není potřeba. Máme zkušený trenérský štáb, který hráče dobře připraví. Ale když se mě někdo zeptá, rád pomůžu, poradím. Ale naši kluci už si taky prošli těžkými zápasy. Třeba minulý ročník v Konferenční lize, kde jsme potkali například Dinamo Záhřeb, Fiorentinu, Servette Ženeva. A zvládli to výborně.

Daniel Kolář

- narozen 27. října 1985 v Praze
- začínal v SK Roztoky, od roku 1997 člen pražské Sparty, první ligový zápas odehrál za 1. FC Slovácko, kde v roce 2004 hostoval
- v roce 2008 přestoupil do FC Viktoria Plzeň, hrál na pozici záložníka
- s plzeňským klubem se stal pětkrát vítězem ligy, získal také Český fotbalový pohár, s Viktorkou si zahrál třikrát Ligu mistrů
- od roku 2022 je sportovním ředitelem Viktorky

Dělá vám radost i to, že se v dresu Viktorky prosazují mladí odchovanci?

Samozřejmě. Je to jedním z našich cílů. Obecně práci s talentovanou mládeží u nás dáváme velkou prioritu, za poslední roky se podařilo udělat velký kus práce. Ať už ohledně vybavení, zázemí, či i v rámci dennodenní práce na trénincích a zápasech. Vidět pak v dresu prvního týmu Pavla Šulce, Viktora Baiera, Jana Palusku, Jiřího Panoše, Alexe Sojku nebo třeba i Robina Hranáče, který nedávno přestoupil do bundesligy, je skvělé.

Právě třeba Pavel Šulc s Robinem Hranáčem mohou být pro ostatní velkou inspirací.

Souhlasím. Prošli naši mládeží a svou píli a tvrdou práci si řekli o šanci v áčku. Když přišla, dokázali ji chytit. Robin Hranáč si svými výkony dokonce řekl o přestup do Hoffenheimu, což je pro něj další ohromný krok. A Pavel Šulc si připsal dvě premiérové trefy za národní tým. Z toho máme všichni obrovskou radost. Zároveň víme, že je před námi stále strašně práce a musíme v ní pokračovat.

Vidíte mezi mládežníky další zajímavá jména?

Určitě. Již teď už jsou v áčku Jiří Panoš s Alexem Sojkou, kteří už mají na svém kontě jak ligové starty, tak i zápasy v pohárové Evropě. Taková zkušenost je strašně moc posouvá dopředu. Ale znovu opakuji,

jde o dlouhodobý proces. Každodenní dřinu. Nic není ve fotbale zadarmo.

Co je dnes při výchově talentů nejdůležitější?

Aby hráč chtěl pracovat, neustále dělat další kroky dopředu a měl před sebou motivaci. Musí především chtít. My mu pak dodáme vše okolo, základem ale musí být jeho motivace.

Jaký byl pro vás vlastní přechod ze hřiště do pozice sportovního ředitele?

Postupný. Jsem pokorný a neustále se učím novým věcem. Snažím se vnímat vše okolo, a když je potřeba, přidám i třeba postřeh z mé hráčské kariéry.

Jak vypadá takový den sportovního ředitele?

Je dost variabilní. Jsem v kontaktu s trenéry mládeže, s vedením klubu, majiteli. Komunikuji s lidmi napříč klubem. Takže pracovní dny jsou opravdu velmi bohaté.

Přepadne vás ještě někdy myšlenka about kopačky?

Přiznám se, že už ne. Myslím, že jsem během své kariéry odehrál stovky zápasů, teď už to nechávám na jiných. Plně se věnuji své roli. Tak to má být.

Máte ze své bohaté hráčské kariéry doma uložené nějaké dresy na památku?

Mám je všechny u své maminky, myslím, že je má pečlivě uložené ve skříni. Ještě jsem neměl úplně čas se tomu věnovat, abych si je někde pěkně vyvěšil. Jsou ale v dobrých rukách.

A jaký je nejceněnější?

Asi dresy Thiaga Silvy, což byl kapitán brazilského národáku, a já mám jeho dres ze vzájemného zápasu s AC Milán v Lize mistrů. A pak taky určité dresy Iniesty z Barcelony.

Jak byste pozval fanoušky na nadcházející zápasy?

Pozval bych je na všechny zápasy Evropské ligy, je to fotbalový svátek. Ale i na všechny ligové zápasy, protože jsou strašně důležité. Chceme být úspěšní na všech frontách a důležitou roli v tom hraje i divácká podpora. Věřím, že u toho všeho budou naši skvělí fanoušci s námi.

A na který se přeci jen těšíte nejvíce?

Na každý! Všechny zápasy jsou vždy svátkem, na který se člověk celý týden těší.

Na Cenu města Plzně je navržena mladá vědkyně

Anna Krebsová s týmem řeší restartování satelitů i vlastní družici

Na Cenu města Plzně je navržena za inovátorský projekt LASAR a za úspěch v soutěži Conrad Challenge v americkém Houstonu. Prestižní cenu si převezme 28. října, v den výročí založení naší republiky. Cena města Plzně je určena zejména k ocenění osob či vědeckých kolektivů za významná vědecká díla v oborech společenských věd, objevy v oboru přírodních věd nebo rozvinutí technického pokroku novými technologiemi.

Anna Krebsová je studentkou plzeňského gymnázia na Mikulášském náměstí a členkou studentského vědeckého týmu LASAR, který v soutěži Conrad

Anna Krebsová.

Foto: J. Růžička

Challenge v konkurenci více než dvou tisíc týmů z celého světa zaujal odbornou porotu nápadem, jak opravit nekomunikující satelity na oběžné dráze Země. Tým LASAR byl prvním týmem z České republiky, který se dostal až do finále, navíc obdržel dvě ze tří hlavních cen v soutěži mladých vědců. Finálovou prezentaci mladých vědců ocenila jako nejlepší samotná zakladatelka soutěže, Nancy Conrad, manželka zesnulého Peta Conrada, třetího muže na Měsíci.

Po návratu z Ameriky se studenti rozhodli pokračovat ve vědecké práci na restartování satelitů na oběžné dráze pomocí laseru vystřeleného ze Země.

Výzkum studenti posunuli ještě dále v rámci nabídky od společnosti Space-manic na vyslání vlastní družice. Anna Krebsová spolu s kolegy tedy nyní pracuje na výrobě LASARSatu, který by měl na raketě Falcon 9 odstartovat již koncem tohoto kalendářního roku, mělo by se jednat o 13. český satelit. Ve výšce přibližně 500 km nad zemským povrchem budou mít studenti vlastní cubesat, na kterém mohou testovat vlastnosti laserových paprsků při průchodu atmosférou, provádět testy potřebné k vyhodnocení realizovatelnosti inovací, k tomu satelit poslouží k dalším vědeckým a popularizačním účelům.

Anně Krebsově nechybí entuziasmus a spolu s kolegy láká i další vrstevníky k připojení do vědeckého týmu, který bude mít možnost pracovat s daty z vlastního satelitu. Nově jsou tedy ve skupině studenti ze Spojených států amerických či Velké Británie, kteří pomohou se zpracováním údajů, s vypracováním výstupů a výpočtů, a počítá se už i s testováním a realizací laserového ramene, které by bylo schopné restartovat nekomunikující družice. Snem týmu je vytvořit komunitu studentů se zájmem o kosmonautiku a vesmírný rozvoj, proto v současné době zakládají spolek s názvem DoSpace, jehož členové mohou být součástí této vědecké mise.

Deset premiér Divadla Dialog

Studiová scéna zve na detektivky či komedie

Divadlo Dialog je stálá studiová komorní scéna divákům přístupná na adrese Smetanovy sady 9. Podle jeho ředitele Jakuba Zindulky je méně formální alternativou plzeňské divadelní kultury. Sdružuje v současnosti třináct divadelních souborů různého zaměření. Hraje několikrát do týdne, měsíčně mívá na programu okolo dvaceti představení.

„V tomto roce jsme už uvedli pět premiér a dalších deset chystáme na novou sezonu 2024/2025,“ uvedl Jakub Zindulka. Připomněl, že mezi premiéry už letos uvedené v Dialogu patří komedie s vážnými prvky **Čas pod psa** autorky Brigitte Buc v podání souboru Maebh, dále pak komedie **Benátky pod sněhem** Gillese Dyreka v nastudování souboru Žumbera, původní autorskou detektivní komedii Andrey Řeháčkové **Kdo se nebojí** souboru Théta. Další premiérou byla v Plzni dosud neuváděná komedie slavného George Feydeaua **Šampióni** z prostředí začínajících automobilových závodníků v podání SPOlečnosti Divadelních NAdšenců neboli souboru SPODINA. V režii Jakuba Zindulky se představili například Olga Ženišková, Jaroslav Matějka a Klára Kovaříková. Uplynulou sezonu pak uzavřela premiéra známé situační komedie **Natěrač** Donalda Churchilla v nastudování souboru Orákulum. Všechny hry budou na programu Divadla Dialog i v této sezoně. A přidají se k nim nové, celkem má podle Jakuba Zindulky být uvedeno minimálně deset premiér.

Hra *Šampióni* v podání souboru SPODINA měla premiéru letos a uvádí ji Divadlo Dialog. Foto: archiv Divadla Dialog

„Do konce tohoto roku to bude **Maloměstákova svatba** Bertolda Brechta, kterou připravuje soubor JakoHost,“ informoval Jakub Zindulka. Dále pak je plánována premiéra **Vsad se, miláčku!** od autorky Andrey Řeháčkové a souboru Théta, seskupení Orákulum připravuje **Opus pana Clifforda** autora Miroslava Herejka, **Jackovy patálie** od B. R. Stewarta nastuduje soubor Dramoklam a hru **Lucy se vdává!** od P. Qiltera SPODINA. „Tuto komedii, ve které se diváci mohou těšit na Kláru Kovaříkovou a Olgu Ženiškovou, uvede divadlo dvakrát i na silvestra,“ prozradil Jakub Zindulka.

V druhé polovině sezony budou následovat **Společenstvo vlastníků** Jiřího Havelky v podání souboru Chlupatej kaktus, **Zvláštní vydání!** Miroslava Herejka nastuduje Orákulum, Žumbera připraví komedii **Superhrdinové: Tepláková patrola** autorky K. Kohoutové. SPODINA uvede další dvě inscenace: komedii **Panna nebo orel** od Jakuba Zindulky a **Klasika v pornoshopu** P. Turriniho, ve které se objeví v jedné z hlavních rolí Michal Kern, držitel Českého lva. Kromě výše uvedených novinek je divákům k dispozici dalších 29 titulů. Více, včetně měsíčních programů, na webu divadlodialog.cz.

Make up představuje tvorbu Jakuba Tomáše

Novým pokračováním projektu **West Point** zaměřeného na autory, které pomáhalo formovat prostředí Plzně a jihozápadního pohraničí, je samostatná výstava jednoho z nejvýraznějších malířů střední generace Jakuba Tomáše v Galerii města Plzně. Výstava s názvem **Make up** začala v září, potrvá do 10. listopadu.

Tento obraz Jakuba Tomáše dal plzeňské výstavě název – *Make up. Bráno obecně má tento anglický výraz v češtině několik významů: tvořit, sestavit, nalíčit, které každý z jiného úhlu pohledu způsob práce Jakuba Tomáše charakterizují.*

Zdroj: Galerie města Plzně

ty lidí, jejichž podobu skládá z různých zdrojů. Někdy je to vlastní fotografický archiv, jindy časopisy nebo internet. Autor často vychází z osobní zkušenosti a prostředí, které ho obklopuje. Z tohoto pohledu je možné jeho práce vnímat jako biografické. Je to i důvod, proč jsou nynější postavy zasazené do krajiny Vysočiny, kde žije. S Plzní je spojen studiem na Západočeské univerzitě, později absolvoval pražskou Akademii výtvarných umění. Vypracoval se ve sledovaného autora s mezinárodním respektem. Jen během letošního léta samostatně vystavoval v galeriích v New Yorku a Los Angeles a účastnil se kolektivní výstavy v Londýně. Momentálně připravuje autorský projekt do nizozemského Eindhovenu.

K výstavě **Make up** je v Galerii města Plzně připraven **doprovodný program**. O nedělích 6. října a 3. listopadu je vstup pro návštěvníky zdarma a od 13 do 17 hodin se konají výtvarné dílny.

Juniorfest zve na pestrou filmovou nabídku

Na podzim ožije Plzeňský kraj již po sedmá **Juniorfestem**. Od 8. do 13. listopadu otevře své dveře **filmovému festivalu pro děti a mladé publikum šest měst, a to: Plzeň, Dobruška, Přestice, Horšovský Týn, Domažlice a Klatovy.**

Letošní ročník opět chystá pestrou filmovou nabídku. Uvede filmy české i zahraniční, pro děti i dospívající, filmy z prestižních evropských festivalů ověřené cenami. Jedním z nich je animovaný snímek **Flow** lotyšského režiséra Gintse Zil-

balodise, který na plátna Juniorfestu míří z prestižních filmových festivalů v Cannes a v Annecy. Z českých filmů se lze těšit na Amerikánku, jeden z nejočekávanějších filmů tohoto roku, natočený na základě renomované stejnojmenné divadelní hry. Příběh o dívce z dětského domova přijede představit Viktor Tauš, režisér filmové i divadelní verze.

Festival také zavzpomíná na velkého českých filmů pro mládež Jindřicha Poláka. Na oslavu blížících se sta let, která uplynula od jeho narození, plánuje spe-

ciální projekci ve spolupráci s Českou televizí a za účasti režisérovy rodiny a herců, kteří se podíleli na seriálech **Pan Tau** a **Chobotnice** z druhého patra.

Jako každý rok i letos bude Juniorfest oceňovat dvě osobnosti za přínos dětské kinematografii. Nejvyšší festivalové ocenění, Zlatou rafičku, tentokrát převezmou herci **Petr Štěpánek** a **Daniela Kolářová**.

Konat se budou také besedy s filmovými tvůrci i autogramiády či edukativní workshopy pro učitele. Více na www.juniorfest.cz.

Divadelní abonmá je jistota

Stále si lze pořídit předplatné do Divadla J. K. Tyla v Plzni a využívat jeho výhod. Skupiny předplatného tvoří především premiérové tituly, kterých DJKT nabídně celkem šestnáct. V letošní - 160. sezóně stálého českého divadelnictví v Plzni se diváci mohou těšit například na legendárního **Dracula**, Pratchettovu **Maškarádu**, komedie **S barvou ven** nebo **Figarova svatba**, Verdiho **Trubadúra**, muzikálovou komedii **Klec bláznů**, pohádkového **Špalíčka**, českou premiéru muzikálu **Six** či na světovou premiéru opery **Faraonova kletba** (na snímku představitel hlavní role Jakub Hliněnský) s humorným podtitulem **Vykradená opera** o vykradené hrobce, která vzniká přímo pro Plzeň. Pokud diváci chtějí mít jistotu, který titul uvidí a kdy, je nejjednodušší pořídit si cenově výhodné předplatné. K zakoupení je i během sezony, cena abonmá se pak snižuje o odehraná představení. Hlavní předností je přenosnost abonmenty, kterou je možné darovat nebo jen půjčit na vybraná představení ze skupiny. DJKT také nabízí svým abonentům přednostní nákup, často se slevou, na nejbližší akce, jako je Noc s operou.

Antonie Formanová jako Alma Rosé

Inscenace s názvem **...because of Alma** vypráví příběh vynikající houslistky Almy Rosé, neteře skladatele Gustava Mahlera. Její osud odráží nepochopitelné a děsivé zvraty evropských dějin první poloviny 20. století. Představení pražského souboru BodyVoiceBand v titulní roli s **Antonií Formanovou** (na snímku) zahájí 13. října v Moving Station už 13. ročník multižánrového festivalu **Můj život s...**, letos s podtitulem **...s válkou v zádech**. Do 19. listopadu se uskuteční filmové projekce, debaty, literární večer a výstava.

„Rádi bychom návštěvníkům nabídli možnost zamyslet se nad tím, jak válka ovlivňuje lidské životy a jakou roli může hrát umění při zpracování těchto zkušeností,“ řekla Martina Dobiášová, předsedkyně pořádajícího spolku PaNaMo. Válce na dotek

se festival přiblíží 23. října v 18 hodin, kdy se v Moving Station uskuteční **beseda** s reportérem České televize **Michalem Kubalem** o práci novináře v mezních situacích. V 17 hodin pak bude zahájena fotografická výstava **Člověk v tísní s válkou v zádech**. Na vernisáži vystoupí dětský pěvecký sbor integračního centra v Plzni.

Festivalová debata proběhne 14. listopadu v 17 hodin v integračním centru v Dominikánské 9. Hostem bude **psycholožka Tetiana Viter**, která se specializuje na zpracování válečných traumat. A debatovat se bude i s odborníky organizace **Člověk v tísní** po projekci filmu **Bílý anděl - White Angel – The End of Marinka**, 5. listopadu v 17 hodin v kině Beseda. Od 19:30 hodin je pak na programu snímek **Pohled motýla**. Projekce se konají ve spolupráci s Filmovým klubem Plzeň.

Program festivalu uzavře 19. listopadu tradiční **Čítání lidu** v Anděl Café. Členové Divadla MY budou tentokrát předčítat ze svých oblíbených knih na téma „Můj život s válkou v zádech“. Vstupenky na festival jsou k dostání prostřednictvím sítě GoOut.

MIG 21 se chystá do Plzně

„Chlapecká taneční pěvecká a striptérská skupina z Prahy 5 – Smíchova.“ Tak si říká kapela MIG 21. A nebude ani letos chybět v plzeňské kulturní a kreativní zóně DEPO2015. Do tohoto industriálního prostoru se oblíbení showmani vracejí pravidelně již několik let a pro publikum je to pokaždé nezapomenutelný zážitek. Nejinak tomu bude i letos. Na koncertu 19. října zazní jak nestárnoucí megahity, tak i zamilovaná novinka **Život** zdá se sladký. Vstupenky jsou v předprodeji v síti Gooout.cz. Koncert začíná ve 20:00, open door je od 19:00. Více informací na www.depo2015.cz.

Jazz bez hranic zve na galakonzert

Vynikající světově uznávaný big band s mnoha skvělými jazzovými hudebníky. To je East West European Jazz Orchestra Twins 2024/ 2025, který bude letos hostem festivalu **Jazz bez hranic** a vystoupí na jeho galakonzertu 27. října od 19 hodin ve Velkém divadle. Orchestr se vyznačuje vynikajícími hudebními výkony na nejvyšší úrovni a vytváří intenzivní mezinárodní porozumění mezi svými členy a fanoušky, které spojuje nadšení pro jazz. Na koncertě v plzeňském velkém divadle představí orchestr pestrou paletu vynikajících sólistů z celého světa. Více na webu jazzbezhranic.com.

Holky a kluci, jak se máte?

Sochařka Miroslava Nová vstoupila do síně slávy a takhle zdraví své kameny v ateliéru

Sochařka, medailérka a pedagožka Miroslava Nová vstoupila do síně slávy – je laureátkou Umělecké ceny města Plzně za celoživotní dílo. Foto: Miroslav Chaloupka

Plzeňská síň slávy má novou členku. Stala se jí sochařka, medailérka a pedagožka Miroslava Nová. Stala se laureátkou Umělecké ceny města Plzně je za své celoživotní dílo. V Plzni tvoří už více než šest desítek let a kamenům, z nichž její díla vznikají, říká kluci a holky. A když se vrací do svého ateliéru na Roudné, vždy se jich ptá, jak se bez ní měli.

Miroslava Nová se narodila 24. ledna 1935 v Malnicích u Postoloprta v učitelské rodině. „Můj tatínek z časopisů vystřihoval fotografie výtvarných děl, a tak jsem od malička jako on obdivovala díla našich největších tvůrců, jako byli Myslbeek, Štursa, Bílek, Slaviček či Švabinský. A dodnes vzpomínám na ten nádherný pocit, který jsem jako dítě zažívala, když jsem u babičky, v kraji pod Troskami, klacíkem ryla do zvětřalého pískovce. Ty náměty pohádek tam možná budou dodnes,“ zavzpomínala Miroslava Nová na počátky své tvorby.

Spjata s Plzní

Od patnácti let je srostlá s Plzní: „Přišla jsem sem studovat a už jsem se od ní

neodpoutala.“ V západočeské metropoli vystudovala pedagogické gymnázium a později pedagogickou fakultu – obor výtvarná výchova. Vedle vlastní tvorby bylo právě učení na lidové umělecké škole, později základní umělecké škole činností, která jí přinášela radost a uspokojení. Učila děti kreslit, malovat i modelovat. „Práce s dětmi je pro každého kumštýře velkou inspirací. Dodnes mě vždy potěší, když se ke mně hlásí někdo, koho jsem učila třeba před čtyřiceti lety.“

Medaile v Londýně

Tvorbě se systematicky věnuje od mládí. Po již zmíněných prvních uměleckých pokusech začala v hlíně kopírovat díla známých umělců. „Pak přišly na řadu studie podle hlaviček dětí, tedy především mé dcery i mých žáků. Dělal jsem také portréty mých rodičů i významných Plzeňáků. A nejvíc jsem si vážila první pochvaly. Byla od malíře a grafika Zdeňka Sýkory za portrét mého otce,“ prozradila.

Volné plastiky později vystřídaly práce s kamenem – ve slínovci, měkkém písčivci a v tvrdých českých mramorech ze

Suchomast, Mořiny, Nehodiva a Slivence, tedy z lomů na Berounsku a Nepomucku. Účastnila se mezinárodních sochařských symposií v krušnohorských Vejprtech. O její tvorbu se zajímali přátelé a později kunsthistorici a sběratelé a začala vystavovat, například v pražském Mánesu a mnoha dalších českých síních, ale také v zahraničí, například v Německu, Rakousku, Dánsku, Maďarsku, Rumunsku. Před pěti lety na výstavu na pražské Kampě vybírala díla v jejím ateliéru Meda Mládková. Její práce byly vybrány k umístění do veřejných prostor, například do Ivančic, Mariánských Lázní, lounské nemocnice či na kliniku v německém Erlabrunnu a dalších. Z nehodivského mramoru vytvořila třeba sochy pro Troubky nebo Březnici. V Plzni je například k vidění její tvorba ze šamotu u 14. základní školy na Doubravce. Ceněna je také její medailérská práce, je členkou mezinárodní organizace FIDEM a například po přehlídce ve Výmaru její medaili Vidění sv. Jana zakoupilo národní muzeum v Londýně. Je zastoupena také v Artotéce města Plzně.

Jako starodávny kameník

Když se ohlíží za svým životem a tvorbou, říká, že nikdy nemůže vynechat vzpomínku na svého muže Zdeňka: „Objížděli jsme spolu lomy, pomáhal mi v odpadových hromadách hledat kameny, které slibovaly, že s nimi budu moci pracovat. Nosili jsme je do auta a odváželi do ateliéru na Roudné. Zdeněk mi také pomáhal opracovávat kameny, přenášet je a stěhovat na výstavu. Zemřel v roce 2000.“ Nyní jí s hledáním kamenů pomáhají vnoučata Zbyněk a Evička. Má od nich v zásobě několik kamenů od Suchomast. Jsou v ateliéru na Roudné, kde tvoří už desítky let. „Kameny mě oslovují a práce s nimi je pro mě důležitá, nemohu se jí vzdát, takže i teď pracuji na třech menších dílech – bez elektrických přístrojů jako starodávny kameník,“ prozradila. Kromě tvorby jí radost přináší také hudba. Má ráda tu, kterou stvořili Dvořák, Smetana, Janáček či Beethoven. Říká, že skladby těchto umělců ji vždycky chytí, zanechá veškeré práce a začne poslouchat.

„Umělecká cena města Plzně za celoživotní dílo jistě přináší radost všem, kteří ji dostali. Musí přeci být pěkná řádka těch, kdo dotyčně na cenu navrhli a udělení ceny odsouhlasili. Největším překvapením pro mě tedy je, že mě tolik Plzeňáků bere vážně,“ řekla Miroslava Nová poté, co vstoupila do pomyslné síně slávy.

Měšťanská beseda s hvězdnými hosty

Program Měšťanské besedy na příští rok se plní hvězdnými jmény. Svě 80. narozeniny tu už 20. ledna oslaví Petr Spálený. Přiveze své nesmrtelné písničky a také zpěvačku Milušku Voborníkovou, která připomene evergreeny divadla Semafor.

Největší česká operní umělkyně Eva Urbanová (na snímku) sice původně chtěla být rockovou zpěvačkou, ale nakonec se rozhodla pro dráhu operní. Poté, co debutovala v Plzni, vystupovala na světových operních scénách, získala cenu Grammy i několik cen Thálie. V Měšťanské besedě 3. února legendární sopranistku doprovodí Moravské klavírní trio. V operním recitálu nebudou chybět árie Měsíčku na nebi hlubokém z Dvořákovy Rusalky, Chačaturjanův Šavlový tanec nebo árie Kostelníčky z Janáčkovy Její Pastorkyně.

Přesně o měsíc později na stejném pódiu zahraje Michal Prokop Trio. Rockový muzikant přijede do Plzně, aby s houslis-

tu Janem Hrubým a kytaristou Pavlem Marcelem navázali na činnost tria Prokop Andršt Hrubý. Chtějí dál hrát akustickou komorní muziku napříč žánry.

Legendární semaforová inscenace S Pydlou v zádech míří 17. února na prkna Měšťanské besedy. Hraje se už přes 40 let a stala se neúspěšnějším titulem v repertoáru skupiny Josefa Dvořáka. Postavička prostého lidového chytáka, který se zaplétá v šachové partii mocných, poskytuje vynikajícímu Josefu Dvořákovi prostor pro řadu brilantních klaunských čísel.

V Baladě pro banditu 23. března ožije zbojník Nikola, jeho láska Eržika i jejich příběh spolu s písničkami, které už stačily zlidovět. V podání příbramského divadla je doprovodí živá kapela. Více na www.mestanskabeseda.cz.

Plzeň oslaví 10 let od projektu Evropské hlavní město kultury

Západočeská metropole příští rok oslaví 10 let od doby, kdy byla Evropským hlavním městem kultury. Rada města Plzně k tomuto jubileu schválila vyhlášení dotačního programu, který má podpořit kulturní akce v rámci oslav.

Město Plzeň vyhlásilo dotační titul, ve kterém je alokováno 2,4 milionu korun. Hlásit se do něj mohou organizátoři s projekty s účastí mezinárodních umělců a projekty přispívajícími k propagaci města Plzně v celostátním i mezinárodním měřítku, kteří pro diváky připraví zajímavý program. Projektem se rozumí konkrétně definovaná kulturní akce nebo cyklus tematicky jednotných kulturních akcí pořádaných na území Plzně jedním konkrétním žadatelem o dotaci. Zámci mohou podávat žádosti nejpozději do 25. listopadu 2024 přes aplikaci eDotace na webové stránce dotace.plzen.eu. Minimální výše požadované i poskytnuté dotace činí 30 tisíc korun, maximální výše požadované i poskytnuté dotace pak je 400 tisíc korun.

Titul vyhrála Plzeň v roce 2010 a na samotný program se připravovala přes pět let. Plzeň – Evropské hlavní město kultury 2015 (EHMK 2015) byl jedním z nejrozsáhlejších kulturních projektů v historii České republiky, který měl dopad na fungování nejen celého města, ale i Plzeňského kraje s významným přesahem do zahraničí.

Jiří Trnka International Symposium: Svoboda je můj domov

Pod mottem Svoboda je můj domov se v říjnu na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni uskuteční třetí ročník mezinárodního symposia věnovaného dílu plzeňského rodáka Jiřího Trnky.

I zámci z řad široké veřejnosti se mohou těšit na pestrý doprovodný program, zahrnující výstavy, autorská čtení a komentované prohlídky. Například do konce října jsou ve Studijní a vědecké knihovně Plzeňského kraje i před ní, v mázhauzu plzeňské radnice či ve Velké synagoze k vidění výstavy ilustrací a papírových objektů vytvořených studenty „Sutnarky“. Konají se také veřejná čtení, například 9. října v Semlerově rezidenci je na programu čtení z knihy Václav Havel Mocný bezmocný ve 20. století s autorem Martinem Vopěnkou a Evou Bartošovou a následná debata. O týden později na stejném místě bude Eva Lustigová číst z knihy Arnoštova cesta. Více k programu na webu fakulty fdu.zcu.cz v záložce výzkum / odborná setkání / Jiří Trnka International symposium.

Významným prvkem symposia je jeho vzdělávací a networkingová část, která je zaměřena na propojení výtvarníků a studentů vysokých uměleckých škol. Součástí je také udělení prestižní Ceny Jiřího Trnky. Letos toto významné ocenění komise udělí ilustrátorovi Petru Sísovi, jehož autorské knihy už dosáhly celosvětového vřelého, dále ve Francii a Itálii působící polské ilustrátorce Joanně Concejo, jejíž ilustrace lze vidět například v knihách nositelky Nobelovy ceny za literaturu Olgy Tokarczuk, a konečně italské nadaci Fondazione Štěpán Zavřel, která pečuje o odkaz tohoto českého ilustrátora a animátora. Práce oceněných budou od 23. října do 7. prosince k vidění v Galerii Ladislava Sutnara v Riegrově ulici.

Unie výtvarných umělců zve na výstavy

V říjnu jsou v unijní Galerii Jiřího Trnky na náměstí Republiky k vidění díla Alice Kopečkové. Výstava s názvem **Magie pod kůží** umožní divákům překročit hranice reality a toulat se magickým světem imaginace a fantazie. Výtvarná díla Alice Kopečkové lze vnímat jako zrcadla našich snů a emocí. Ve druhém patře plzeňské radnice jsou do konce tohoto roku vystavena díla členů plzeňské UVU, která byla inspirována dílem Franze Kafky a připomínají jeho letošní 100. výročí úmrtí.

Výzva Nadace Rudolfa Löwyho

Nadace Rudolfa Löwyho a plzeňských židů pro plzeňské synagogy poskytuje nadační příspěvky v grantových programech: **Obnova** (zaměřený na projekty oprav i udržování staveb Velké a Staré synagogy i židovské školy v Plzni), **Dokumentace a výzkum** v těchto objektech i v přílehlých židovských památkách a **Kultura** (pořádání akcí v synagogách a v přílehlých židovských památkách). Žádosti lze podávat do 30. listopadu. Více na www.zoplzen.cz.

Tipy, jak si užít Plzeň, jsou v kalendáři akcí na webu akce.plzen.eu

Plzeňské ikonické fotografie: Památník národního osvobození

V seriálu Archivu města Plzně představujeme čtenářům Radničních listů ikonické fotografie a jejich příběhy. Tentokrát je to snímek ze září 1948 pořízený u Památníku národního osvobození, v jehož centru je socha T. G. Masaryka.

Stále stoupající Masarykův kult ve 20. letech 20. století vedl v Plzni k myšlence vytvoření Památníku národního osvobození se sochou T. G. Masaryka v centru. Základní kámen s pamětní listinou byl položen 10. července 1927 na dnešním náměstí T. G. Masaryka. Spolu s ním zde byla uložena prst z mohyly u Zborova na dnešní Ukrajině, kde poprvé úspěšně vystoupili českoslovenští legionáři.

Do soutěže na pomník se přihlásila řada autorů s celkem 17 návrhy. Vítězem se stal návrh s názvem 1620–1918, jehož autory byli akademičtí sochaři Jaroslav Hruška a Karel Kotrba a architekt Bohumil Picha. Kamennému monolitu dominovala bronzová socha T. G. Masaryka se skupinou bronzových soch legionáře s dělníkem (kovářem), vyjadřující domácí i zahraniční odboj, a se sochami ženy a dívky, personifikujícími vlast a mladou republiku. K samotnému odhalení pomníku došlo dne 28. října 1928 u příležitosti 10. výročí vzniku republiky.

Památník však na svém místě dlouho nezůstal. Z podnětu německé okupační správy byl ve dnech 25.–28. června 1940

Protestní manifestace plzeňského obyvatelstva při trýzně za E. Beneše 8. září 1948.

Zdroj: Archiv města Plzně

demonstrován. K jeho znovuoživení došlo s velkou slávou dne 28. října 1945.

Po únoru 1948 se památník a později prostor, kde stával, staly symbolickým místem odporu proti komunistickému režimu, kde v průběhu let 1948–1969 proběhlo hned několik veřejných vystoupení plzeňských občanů. Poprvé se tak stalo už 8. září 1948, kdy se památník stal místem neoficiální trýzně za bývalého prezidenta

Edvarda Beneše a tiché manifestace těch obyvatel města, pro něž Benešovo úmrtí znamenalo definitivní tečku za nadějami na demokratický vývoj státu.

Tehdy ještě památník zůstal na svém místě. Osudným se mu staly až demonstrace proti ménové reformě 1. června 1953, které byly právě v Plzni nejrozsáhlejší a nejostřejší. Tehdy se u památníku shromáždilo okolo tří tisíc demonstrantů, kteří zde vy-

slechli improvizované projevy o zradě vlády a zpívali Masarykovy oblíbené písně. Ve večerních hodinách pak proběhla vzdoromanifestace členů KSČ, během níž byl oživen starší plán na odstranění památníku, který byl také obratem zrealizován. Ke stržení sochy došlo mezi 19. a 20. hodinou, ale k samotné likvidaci musel být povolán jeřáb hasičského sboru Škodových závodů, kde také byla socha hned téže noci roztavena.

Prostor po památníku si jako symbolické místo pro svůj protest proti přítomnosti okupačních vojsk zvolil 20. ledna 1969 Josef Hlavatý, který se zde jako první následovník Jana Palacha po 20. hodině zapálil. Ještě téhož večera se na místě tragického činu sešlo okolo 150 lidí, kteří diskutovali, zapalovali svíčky a zanechávali vzkazy, v nichž srovnávali Hlavatého čin s Palachovým. Následujícího dne – poté, co mocenské orgány Hlavatého čin v médiích dehonestovaly – se zde sešlo už pouze několik desítek osob.

Potřetí byl památník odhalen po roce 1989. Stalo se tak především díky výtvarníkovi Vladimíru Havlicovi, jemuž se podařilo v Kolíně objevit původní Hruškovu variantu bronzové sochy T. G. Masaryka, v Nelahozevsi sádrový odlitek původní Kotrbovy sochy kováře a několik dalších fragmentů či původních studií (hlava vojáka). Na jejich základě se mohl památník zaskvit opět ve své bývalé kráse. Socha T. G. Masaryka byla slavnostně odhalena 28. října 1991 a 1. června 1999 byl památník odhalen znovu v původním rozsahu. Symbolika místa, kde se v minulosti několikrát odehrál zápas o svobodu, se však v průběhu normalizace vytratila a dnes už prostranství u památníku jako místo spontánního setkávání při významných událostech či výročních nefunguje.

Archiv města Plzně

Církevní hudba v Plzni: město mělo štěstí na své regenschori

Hudba je jednou z nejdůležitějších složek duchovního života člověka. V kostelích se již od 12. století provozoval gregoriánský chorál, který zpívali kněží se svými žáky – kleriky. Později zde působila tzv. literátská bratrstva. V plzeňských kostelích, stejně jako i jinde, byla hudba prezentována především varhaníky. Plzeň měla štěstí i na své ředitele kůrů (regenschori). V Plzni jimi byli erudovaní hudebníci, ať už učitelé hudby (Ondřej Vany, Emanuel Wieser, Břetislav Pícka, Josef Milt aj.), či profesionální dirigenti (např. František Mates, Norbert Kubát, František Preisler), z nichž mnozí byli i úspěšnými skladateli.

O varhanách v kostele sv. Bartoloměje je zmínka již k roku 1514, se jmény varhaníků se setkáváme od konce 16. století. Zvláště v 18. a první třetině 19. století se kolem kůru sv. Bartoloměje soustředil hudební život města.

Varhaník v té době měl jistý malý plat, který byl ovšem zvyšován různými poplatky a štolou (odměna za varhanní hru při křtu, sňatku, pohřbu), takže o místo varhaníka byl poměrně velký zájem a na

uprázdněnou pozici se hlásilo vždy několik zájemců. Koncem 18. a počátkem 19. století působil na zdejší kůru jako varhaník a regenschori učitel na hlavní škole v Plzni František Křepelka, přítel J. J. Ryby.

Zhruba ve stejné době zde působil i varhaník a skladatel Jan Josef Wurscher (1751–1830). Na kůru hrál od roku 1772 až do své smrti. Za jeho působení v Plzni v roce 1777 magistrát uzavřel smlouvu se stavitelem varhan a měšťanem Janem Leopoldem Rauschem o postavení nových varhan do chrámu sv. Bartoloměje.

Od počátku 19. století působili na kůru sv. Bartoloměje 4 choralisté (2 tenory + 2 basy), varhaník a regenschori. Do roku 1842 byl ředitelem kůru sv. Bartoloměje Matyáš Kučera a od 5. září 1843 byl regenschorim hudebník i skladatel František Mates (1818–1894), absolvent pražské varhanické školy, působil zde 51 let. V letech 1865–1867 byl zároveň ředitelem divadelního orchestru v Plzni. Napsal řadu církevních i světských skladeb a provozoval v kostele sv. Bartoloměje se sborem a osmdesátičlenným orchestrem náročné skladby.

Břetislav Pícka za varhanami.

Zdroj: Archiv města Plzně

Za působení Kučery i Matese byl varhaníkem Vojtěch Hřímálý st. (1809–1880), který v chrámu sv. Bartoloměje hrál v letech 1835 až 1875. Po něm krátce nastoupil na tento post absolvent varhanické školy Josef Holý (1853–1931), který ale roku 1877 přijal místo učitele hudby a dirigenta v Charkově. Jeho nástupcem byl zvolen městským zastupitelstvem 24. července 1877 Karel Strnad, který se však po

roce působení na tomto kůru místa vzdal. Po něm zasedl k varhanám Jan Studený, který v tomto chrámu působil dlouhou dobu.

O postavení varhaníka hovoří Instrukce pro organistu arciděkanského chrámu páně sv. Bartoloměje v Plzni z roku 1895. V roce 1894 byl varhanní stroj přestavěn firmou Petr z Prahy, novogotickou skříň navrhl Josef Mocker. V té době působili na bartolomějském kůru 4 choralisté a kalcant či kalkantka. Žádost o místo regenschoriho po Matesově smrti podalo 13 uchazečů. Ředitelem kůru u sv. Bartoloměje byl nakonec jmenován Norbert Kubát (1863–1935).

Za Kubátova působení se na kůru uplatňoval jako varhaník Method Lumír Sychra (1884–1922), jehož nástupcem se stal 26. listopadu 1910 absolvent varhanické školy Břetislav Pícka (1890–1967). B. Pícka, varhaník a učitel na městské hudební škole v Plzni, převzal 4. prosince 1935 po zemřelém N. Kubátovi funkci regenschoriho a působil zde do až do října 1963, kdy se pro nemoc vzdal vedení kůru a novým regenschorim byl jmenován učitel Josef Milt (1902–1980), který již od roku 1924

působil jako regenschori v kostele Nanebevzetí P. Marie v Plzni a od roku 1946 i v kostele P. Marie Růžencové. Vzhledem k tomu, že se bohoslužby ve všech kostelích konaly přibližně ve stejnou dobu, nebylo možné pro sbor, dirigenta i varhaníka obsáhnout najednou tři působistě, a tak se v říjnu 1963 vzdal J. Milt se svým sborem činnosti na kůru u P. Marie Růžencové a nadále plnil svoje povinnosti v kostele Nanebevzetí P. Marie a nově u sv. Bartoloměje, a to až do roku 1979. V kostele P. Marie Růžencové vznikl nový sbor, stejně tak pracoval sbor při kostele sv. Jana Nepomuckého.

Od konce 80. let 20. století postupně v Plzni zanikají velké chrámové sbory s pravidelnou každodenní hudební produkcí, které, ač složené většinou z hudebních laiků, dokázaly s úspěchem provozovat skvělá hudební díla i takových autorů jako Mozart, Haydn, Gounod, Dvořák, Schubert, Fibich aj., a to často s doprovodem velkého orchestru, složeného z profesionálních i amatérských hráčů. Jejich funkci částečně přebírají hudební scholy, které ale větší hudební díla provozují jen zcela výjimečně.

Štěpánka Pfeferová
Archiv města Plzně

SOUTĚŽ Z HISTORIE PLZEŇSKÉHO HUDEBNÍHO ŽIVOTA

Regenschori **Norbert Kubát** – na snímku (12. března 1863 Uhlířské Janovice – 4. prosince 1935 Plzeň) se poprvé oženil 6. září 1886 v Praze. Manželka Anna, roz. Jelínková, však necelý rok po svatbě zemřela a Kubát se podruhé oženil 2. února 1889 v Zámostí s Albinou Ludvíkovou. Kubát působil jako zástupce kapelníka u vojenské hudby,

v letech 1885–1894 jako ředitel kůru a učitel v Kolíně a poté v Plzni. Byl činný nejen na poli církevní hudby, ale byl i členem smyčcového kvarteta, klavírního tria, dirigentem Plzeňské filharmonie a sbormistrem plzeňského Hlaholu. Byl také autorem řady profáních i církevních skladeb. **Jeho činnost v Plzni dokládá i pamětní deska, která je umístěná:**

A/ v předsíni chrámu sv. Bartoloměje,
B/ na domě ve Veleslavínově ul. 11, kde Kubátovi bydleli,
C/ v Městské besedě.

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž z historie na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do **20. října**. Správná odpověď v zářijové soutěži byla A / Všechny svatých ve vsi Malice (které se později transformovaly v Roudnou).
Uspěla Alice Cimrová.

SOUTĚŽ SE ZOO

Skvosty přírody s texty Františka Hykše a fotografiemi Jaroslava Vogeltanze. Autoři v ní představují přírodní krásy západních Čech.

Zoologická a botanická zahrada města Plzně má ještě v říjnu prodlouženou otevírací dobu denně od 8 do 19 hodin.

Čtenáři Radničních listů mohou soutěžit o knihu **Skvosty přírody** s texty Františka Hykše a fotografiemi Jaroslava Vogeltanze. Autoři v ní představují přírodní krásy západních Čech.

Víte, kolik už se v plzeňské zoo vyhlídlo mládat tučňáků? Bylo jich už více než:

A/ 200
B/ 400
C/ 600

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž se zoo na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do **20. září**. Správná odpověď v zářijové soutěži byla B / Srpen 2010 (po příjezdu žiraf a nosorožců).
Uspěla Pavla Čechová.